

Bölüm 29

PARATİROİD BEZİ HASTALIKLARI VE CERRAHİSİ

Mustafa Gökhan ÜNSAL¹

GİRİŞ

Bu bölümde, paratiroid bezinin tarihçesi, embryolojisi ve anatomisi, histolojisi, fizyolojisi ve belli başlı hastalıkları sırasıyla anlatılacaktır.

TARİHÇE

Paratroid bezi ilk olarak 19. yy ortalarında gergedanlar üzerinde tanımlanmıştır. Bu zamanlarda paratroid bezi "Troid bezinin üzerindeki küçük sarı glandüler cisim" olarak adlandırılmıştır (1). Bundan yaklaşık 20 yıl kadar sonra İsveçli bir tıp öğrencisi tarafından ilk defa insanlar üzerinde gösterilmiş ve isminin "Paratroid bezi" olmasını önermiştir. 1891 yılında ise bir fizyolog paratroid bezleri çıkarıldıktan sonra tetani gelişimini gözlemleyerek paratroid bezlerinin varsayılan işlevini açığa çıkarmıştır. 1900'lü yılların başında kalsiyum ölçümünün mümkün olmasıyla birlikte serum kalsiyum düzeyi ve paratroid bezi arasındaki ilişki tanımlanmıştır. Hemen sonrasında ise bir kemik hastalığı olan Osteitis Fibroza Sistika ile Hiperparatroidi arasındaki ilişki ortaya çıkmıştır.

İnsan üstündeki ilk başarılı paratroid cerrahisi (paraidektomi) 1920'li yıllarda osteitis fibroza sistikaya sekonder olarak gelişen kemik ağrıları olan 38 yaşındaki erkek bir hastaya uygulanmıştır. Operasyondan sonra hastanın semptomları beligin bir şekilde gerilemiştir. Ne var ki hasta 7 yıl sonra gelişen rekküren hiperparatroidi ve renal yetmezlik sonucu hayatını kaybetmiştir.

Her geçen yıl cerrahi alanına giren yeniliklerle beraber paratroid cerrahisinde de gelişmeler olmuştur ve günümüze kadar komplikasyon oluşma oranları da azalarak uygulanmaya devam etmiştir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi genel Cerrahi A.B.D.
mustafagokhanunsal@yahoo.com

KAYNAKLAR

1. Gilmour J. The gross anatomy of the parathyroid glands. *J Pathol.* 1938;46:133.
2. Duan K, Gomez Hernandez K, Mete O. Clinicopathological correlates of hyperparathyroidism. *J Clin Pathol.* 2015;68:771-787
3. Proceedings of the NIH Consensus Development Conference on diagnosis and management of symptomatic primary hyperparathyroidism. Bethesda, Maryland, October 29-31, 1990. *J Bone Miner Res.* 1991;6(suppl 2):S1-S166.
4. Silverberg SJ, Shane E, Jacobs TP, Siris E, Bilezikian JP. A 10-year prospective study of primary hyperparathyroidism with or without parathyroid surgery. *N Engl J Med.* 1999;341:1249-1255.
5. Pasieka JL, Parsons L, Jones J. The long-term benefit of parathyroidectomy in primary hyperparathyroidism: a 10-year prospective surgical outcome study. *Surgery.* 2009;146:1006-1013.
6. Madorin C, Owen RP, Fraser WD, et al. The surgical management of renal hyperparathyroidism. *Eur Arch Otorhinolaryngol.* 2012;269:1565-1576. Madorin C, Owen RP, Fraser WD, et al. The surgical management of renal hyperparathyroidism. *Eur Arch Otorhinolaryngol.* 2012;269:1565-1576.
7. Dulfer RR, Franssen GJH, Hesselink DA, Hoorn EJ, van Eijck CHJ, van Ginhoven TM. Systematic review of surgical and medical treatment for tertiary hyperparathyroidism. *Br J Surg.* 2017;104:804-813.
8. Cetani F, Pardi E, Marcocci C. Update on parathyroid carcinoma. *J Endocrinol Invest.* 2016;39:595-606.
9. Coakley AJ, Kettle AG, Wells CP, et al: 99Tcm sestamibi—a new agent for parathyroid imaging. *Nucl Med Commun* 10:791–794, 1989.
10. Udelsman R: Six hundred fifty-six consecutive explorations for primary hyperparathyroidism. *Ann Surg* 235:665–670, discussion 670-672, 2002.
11. Udelsman R, Lin Z, Donovan P: The superiority of minimally invasive parathyroidectomy based on 1650 consecutive patients with primary hyperparathyroidism. *Ann Surg* 253:585–591, 2011.
12. Gagner M. Endoscopic subtotal parathyroidectomy in patients with primary hyperparathyroidism. *Br J Surg.* 1996;83:875.
13. Miccoli P, Berti P, Ambrosini CE: Perspectives and lessons learned after a decade of minimally invasive video-assisted thyroidectomy. *ORL J Otorhinolaryngol Relat Spec* 70:282– 286, 2008.
14. Sharma J, Milas M, Berber E, Mazzaglia P, Siperstein A, Weber CJ. Value of intraoperative parathyroid hormone monitoring. *Ann Surg Oncol.* 2008;15(2):493-498.
15. Udelsman R, Aruny JE, Donovan PI, et al: Rapid parathyroid hormone analysis during venous localization. *Ann Surg* 237:714–719, 2003.
16. Sozio A, Schietroma M, Franchi L, et al: Parathyroidectomy: Bilateral exploration of the neck vs minimally invasive radioguided treatment. *Minerva Chir* 60:83–89, 2005.
17. Flisberg K, Lindholm T: Electrical stimulation of the human recurrent laryngeal nerve during thyroid operation. *Acta Otolaryngol Suppl* 263:63–67, 1969.